

Dientje van ’t veer: uit “De Spectator” door J.J. Cremer.

Handschrift gedateerd Den Haag, 4 december 1872. In bezit van de Koninklijke bibliotheek, 3 fol.

In 1872 verscheen de Betuwse novelle ‘Dientje van ’t veer’ van J.E. Slingervoet Ramondt. De opbrengst van de novelle ging naar de slachtoffers van de watersnoodramp in de provincie Ferrara in Italië. Vanaf de zesde druk in de bundel ‘De lelie van sGravenhage’ opgenomen onder de verzameltitel: Uit “De Spectator”.

Cremer werd gevraagd een recensie te schrijven van dit werk. Maar Cremer had zelf grote moeite met het gemak waarmee recensenten het werk van anderen beoordelen. Vandaar dat hij in principe geen werk recenseerde. Cremer zag wel het belang van reclame en in dat kader schreef hij deze bijdrage voor de Nederlandsche spectator.

Alleen in de Roset bibliotheek in Arnhem is een exemplaar van het werk van Slingervoet Ramondt te vinden.

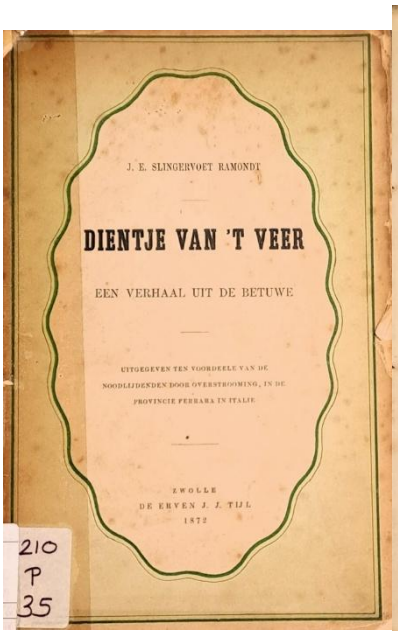

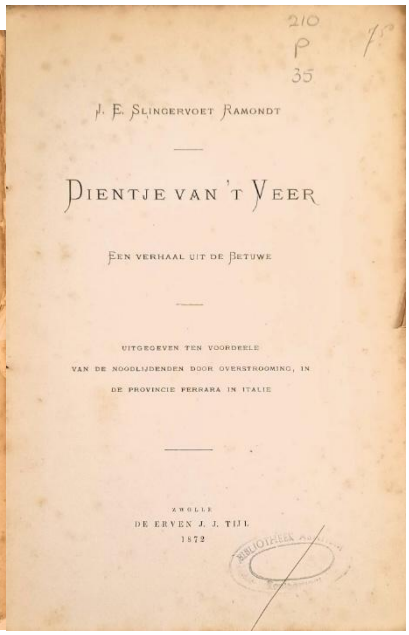

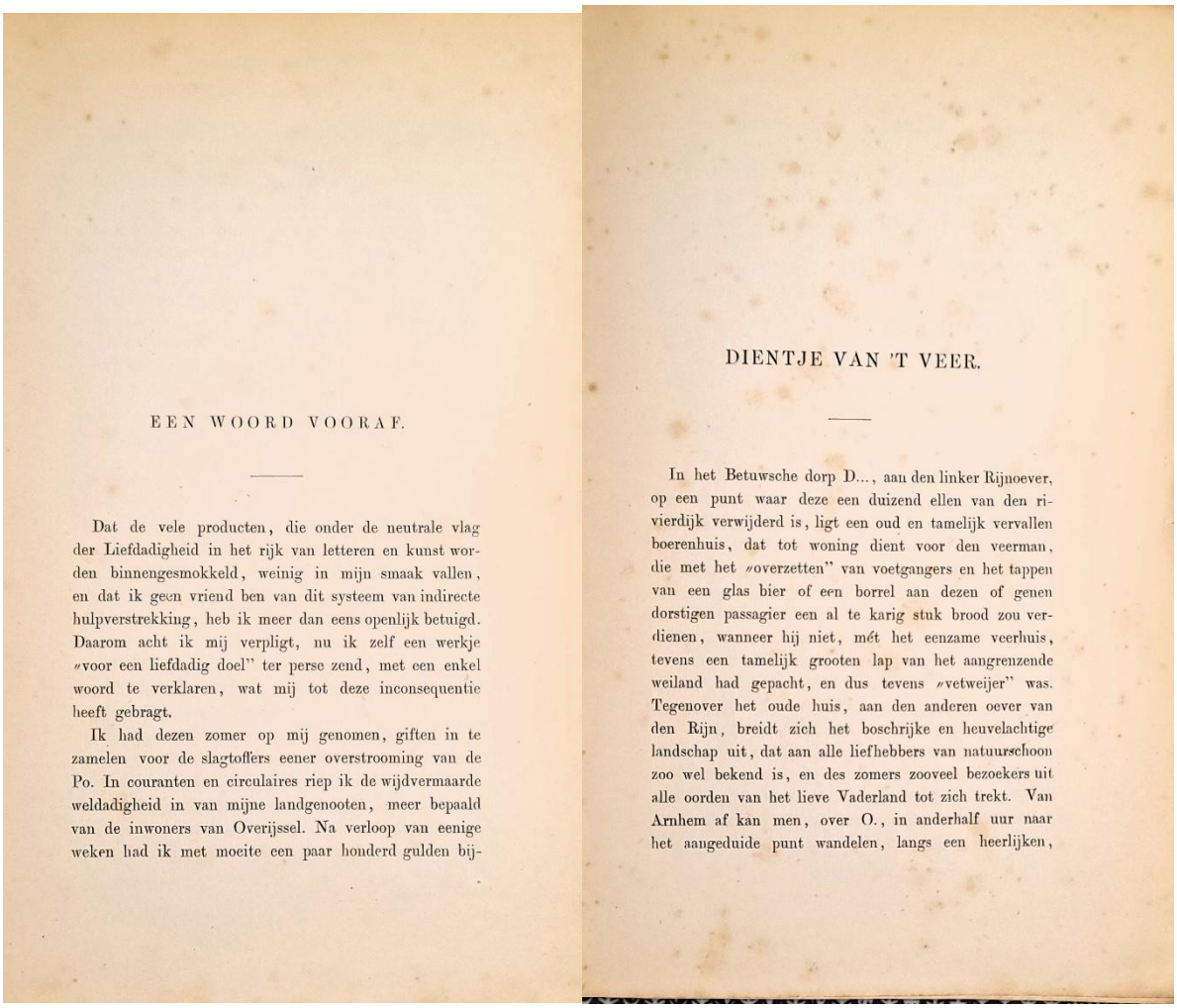

EEN WOORD VOORAF.

Dat de vele producten, die onder de neutrale vlag der Liefdadigheid in het rijk van letteren en kunst worden binnengesmokkeld, weinig in mijn smaak vallen, en dat ik geen vriend ben van dit systeem van indirecte hulpverstrekking, heb ik meer dan eens openlijk betuigd. Daarom acht ik mij verpligt, nu ik zelf een werkje „voor een liefdadig doel" ter perse zend, met een enkel woord te verklaren, wat mij tot deze inconsequentie heeft gebragt.

Ik had dezen zomer op mij genomen, giften in te zamelen voor de slagtoffers eener overstrooming van de Po. In couranten en circulaires riep ik de wijdvermaarde weldadigheid in van mijne landgenooten, meer bepaald van de inwoners van Overijssel. Na verloop van eenige weken had ik met moeite een paar honderd gulden bij-

DIENTJE VAN 'T VEER.

In het Betuwsche dorp D..., aan den linker Rijnoever, op een punt waar deze een duizend ellen van den rivierdijk verwijderd is, ligt een oud en tamelijk vervallen boerenhuis, dat tot woning dient voor den veerman, die met het „overzetten" van voetgangers en het tappen van een glas bier of een borrel aan dezen of genen dorstigen passagier een al te karig stuk brood zou verdienen, wanneer hij niet, mét het eenzame veerhuis, tevens een tamelijk grooten lap van het aangrenzende weiland had gepacht, en dus tevens „vetweijer" was. Tegenover het oude huis, aan den anderen oever van den Rijn, breidt zich het boschrijke en heuvelachtige landschap uit, dat aan alle liefhebbers van natuurschoon zoo wel bekend is, en des zomers zooveel bezoekers uit alle oorden van het lieve Vaderland tot zich trekt. Van Arnhem af kan men, over O., in anderhalf uur naar het aangeduide punt wandelen, langs een heerlijken,

Meer over Slingerland Ramondt:

[Ramondt, Joh. Egb. Slingervoet]

RAMONDT (Joh. Egb. Slingervoet), 22 Jul. 1841 te Heteren geb., overl. 1 Mei 1884 te Amsterdam, burgemeester van Blokzijl, later redacteur der *Prov. Overijs. en Zwolsche Courant.* Als student te Delft schreef hij in den studentenalmanak onder het pseudoniem Joëg Slira; verder gaf hij uit *Letterknechterij* (1864); *Dientje van 't Veer*; *overbetuwsche novelle* (1872); *Louise van Deel* (1872); eenige tooneelstukken als *Zoë* enz.

Zie: *Letternieuws* 1884, 127.

Molhuysen

Publicatieoverzicht:

1e druk in: De Nederlandsche spectator, no. 49, 7 december 1872. p. 386-387. Arnhem: D.A. Thieme, ’s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1872.

2e druk in: Het orgel, gedichtjes, gelegenheidsstukken. Amsterdam: Noothoven Van Goor, 1881. p. 132-135. Romantische werken, deel 14.

3e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, [1888]. 6e druk. p. 205-207. Vijftig-cents-editie, no. 22.

4e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, [1890]. 7e druk. p. 205-207. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

5e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, [1909]. 8e druk. p. 205-207. Vijftig-cents-editie, no. 22.

6e druk in: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff, [1909]. 8e druk. p. 205-207. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

7e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff’s uitg.-mij., [1917]. 7e druk. p. 205-207.Romantische werken, blauwe serie.

8e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff’s uitg.-mij., [1917]. 7e druk. p. 205-207. Romantische werken, rode serie.

9e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Leiden: A.W. Sijthoff’s uitg.-mij., [c.a. 1920]. 8e druk. p. 205-207. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

10e druk in: Jacobus Jan Cremer Bloemlezing. www.lula.com. 2014. ISBN: 9781291895773.

11e druk: De lelie van 's-Gravenhage (Nederlandse editie) Kindle-editie. ASIN: B00OAM12D8. Publicatiedatum: 10 oktober 2014. Afdruklengte : 501 p. bron ISBN: 384954236X.

12e druk: De lelie van ’s-Gravenhage. Z.pl., Hardpress, 2016. Kindle edition. Epub. 606 p. Asin: B018PJW83E.

13e druk: De lelie van ‘s-Gravenhage en andere verhalen. Z.pl., Project Gutenberg, 2020. Ebook 1230004329213. Digitale herdruk van de 7e druk.

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 14 augustus 1872:

Liefdadigheid.

Eenigen tijd geleden is de provincie Ferrara, in het Koningrijk Italie, bezocht door eene ramp, die ook in ons Vaderland, helaas, niet tot de zeldzaamheden behoort. Door eene **overstrooming** van de Po is een aantal personen omgekomen, en **meer dan honderdduizend** zijn beroofd van het hunne, zoodat zij meerendeels in een toestand verkeeren, die hen geheel afhankelijk maakt van de openbare liefdadigheid. De materieele schade bedraagt verscheiden millioenen.

Ook in Nederland is reeds door de consulaire vertegenwoordigers van Italie een beroep gedaan op den onuitputtelijken weldadigheidszin der natie. De ondergeteekende, hiertoe aangezocht, heeft zich gaarne belast met het inzamelen van giften, meer bepaald van die, welke uit de stad Zwolle en de provincie Overijssel zullen inkomen.

Hij neemt dus de vrijheid zijne stad- en gewestgenooten, met verwijzing op de groote uitgestrektheid der ramp, tot eene echt Nederlandsche mildheid op te wekken. Hij hoopt spoedig in staat gesteld te worden, eene belangrijke som aan de Italiaansche legatie te 's Hage te kunnen overmaken.

Van de ingekomen giften zal dankbare melding worden gemaakt. Zij worden ingewacht aan het bureau der *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant* of ten huize van den ondergeteekende, Ossenmarkt, Zwolle.

SLINGERVOET RAMONDT,
Mede-Redacteur der *Prov. Ov. en Zw. Cour.*

13 Aug. Reeds ontvangen van R. ƒ 10.

Provinciale Drentsche en Asser courant, 8 oktober 1872:

Bij de Erven J. J. TIJL te Zwolle komt van de pers:

DIENTJE VAN 'T VEER,

EEN VERHAAL UIT DE BETUWE,

DOOR

J. E. SLINGERVOET RAMONDT.

Prijs f 1.—

De zuivere opbrengst van dit werkje zal strekken ten behoeve van de noodlijdenden door overstrooming in de Italiaansche Provincie Ferrara.

Nieuwsblad voor den boekhandel, 11 oktober 1872:

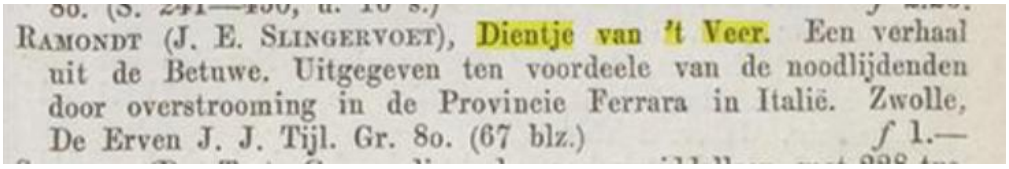

RAMONDT (J. E. SLINGERVOET), Dientje van 't Veer. Een verhaal uit de Betuwe. Uitgegeven ten voordeele van de noodlijdenden door overstrooming in de Provincie Ferrara in Italië. Zwolle, De Erven J. J. Tijl. Gr. 8o. (67 blz.) f 1.—

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 11 oktober 1872:

ZWOLLE, 10 October.

— HH. MM. de Koning en de Koningin en Z. K. H. Prins Frederik hebben voor eenige exemplaren ingeteekend op het werkje *Dientje van 't Veer*, door J. E. Slingervoet Ramondt.

Arnhemsche courant, 14 oktober 1872:

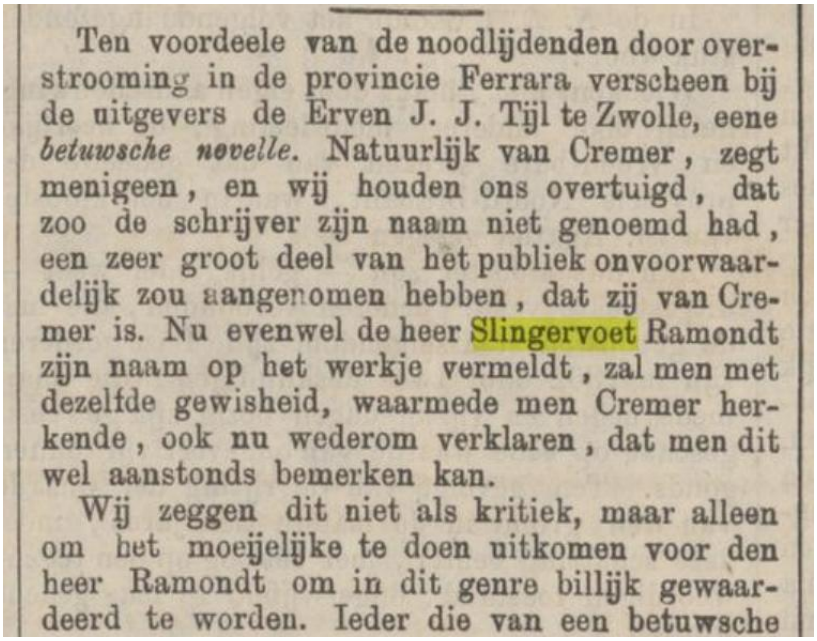

Ten voordeele van de noodlijdenden door overstrooming in de provincie Ferrara verscheen bij de uitgevers de Erven J. J. Tijl te Zwolle, eene *betuwsche novelle*. Natuurlijk van Cremer, zegt menigeen, en wij houden ons overtuigd, dat zoo de schrijver zijn naam niet genoemd had, een zeer groot deel van het publiek onvoorwaardelijk zou aangenomen hebben, dat zij van Cremer is. Nu evenwel de heer Slingervoet Ramondt zijn naam op het werkje vermeldt, zal men met dezelfde gewisheid, waarmede men Cremer herkende, ook nu wederom verklaren, dat men dit wel aanstonds bemerken kan.

Wij zeggen dit niet als kritiek, maar alleen om het moeijelijke te doen uitkomen voor den heer Ramondt om in dit genre billijk gewaardeerd te worden. Ieder die van een betuwsche

deerd te worden. Ieder die van een betuwsche novelle hoort, zal ze terstond toetsen aan die van Cremer en, wij voegen er bij, *omdat* hij niet van dezen is, haar laag stellen. Nogtans *Dientje van 't Veer* is een goed geschreven verhaal met gevoelvolle passages, waarin het betuwsch dialect zeer op zijne plaats is. Of de heer Ramondt ook in het voordragen met Cremers talent overeenstemt, weten wij niet, maar wij houden ons overtuigd, dat ook zijne novelle dan nog winnen zou.....

Onwillekeurig hebben ook wij ons schuldig gemaakt aan hetgeen wij anderen verweten en

van den heer Ramondt Slingervoet sprekende, terstond aan Cremer herinnerd. Ons hoofddoel echter was slechts op deze uitgave de aandacht te vestigen, ook ter wille van haar doel.

Twentsche courant, 26 oktober 1872:

Liefdadigheid.

Het centrale comité tot hulpverstrekking te Ferrara, heeft mij verzocht, aan allen die iets voor de slagtoffers der overstrooming van de Po hebben bijgedragen, den innigen dank van het comité over te brengen. Het is mij een genoegen, aan dat verzoek langs dezen weg te voldoen.

Sedert de vorige opgaaf ontving ik nog voor de overstroomden: van S. de V. f 1.50; van R. C. en G. K. te Hellendoorn f 8; van W. W. te Daarle, opbrengst eener collecte, f 5; van de Erven J. J. Tijl, voorloopige opbrengst van het werkje »Dientje van 't Veer", f 140. Totaal bedrag f 450.46½.

Wie nog iets voor de noodlijdenden mogt willen afzonderen, wordt dringend verzocht, mij zijn gift *spoedig* te doen toekomen.

ZWOLLE, 24 Oct. 1872.

SLINGERVOET RAMONDT.

Algemeen handelsblad 6 november 1872:

Onder den titel *Dientje van 't Veer* is bij de Erven J. J. Tijl te Zwolle een Betuwsche novelle in het licht verschenen, waarvan de opbrengst zal strekken ten voordeele van de noodlijdenden door overstrooming

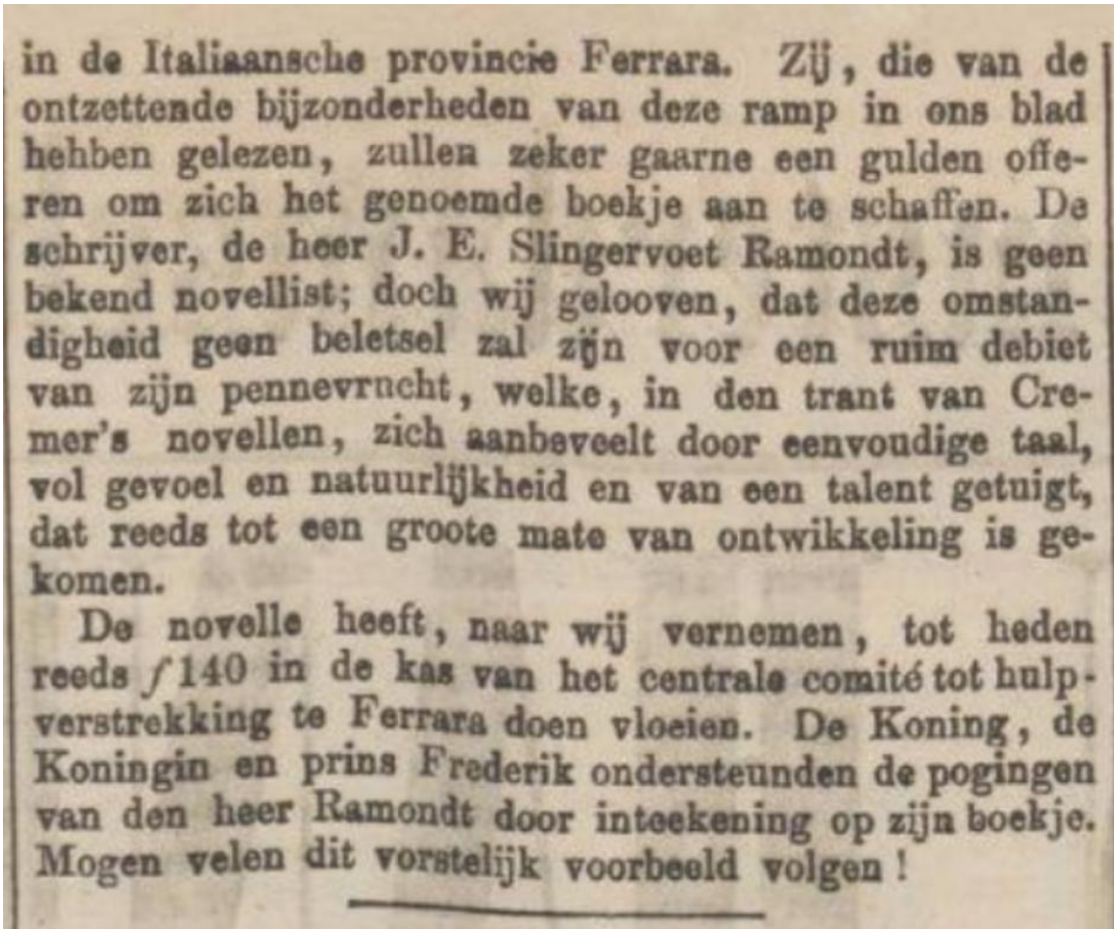

in de Italiaansche provincie Ferrara. Zij, die van de ontzettende bijzonderheden van deze ramp in ons blad hebben gelezen, zullen zeker gaarne een gulden offeren om zich het genoemde boekje aan te schaffen. De schrijver, de heer J. E. Slingervoet Ramondt, is geen bekend novellist; doch wij gelooven, dat deze omstandigheid geen beletsel zal zijn voor een ruim debiet van zijn pennevrucht, welke, in den trant van Cremer's novellen, zich aanbeveelt door eenvoudige taal, vol gevoel en natuurlijkheid en van een talent getuigt, dat reeds tot een groote mate van ontwikkeling is gekomen.

De novelle heeft, naar wij vernemen, tot heden reeds ƒ 140 in de kas van het centrale comité tot hulpverstrekking te Ferrara doen vloeien. De Koning, de Koningin en prins Frederik ondersteunden de pogingen van den heer Ramondt door inteekening op zijn boekje. Mogen velen dit vorstelijk voorbeeld volgen!

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 7 december 1872:

Watersnood in Italie.

Voor de noodlijdenden door deze ramp heb ik nog ontvangen: van mr. B. P. bn. v. V. ƒ 5; van de Erven J. J. Tijl, nadere opbrengst van „Dientje van 't Veer", ƒ 109,57½ (waarvan ƒ 50 uit Neêrlands Oost-Indie). Het totaal bedrag der ingezamelde gelden is thans ƒ 628,07.

ZWOLLE, 4 November 1873.

SLINGERVOET RAMONDT.

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 12 december 1872:

Watersnood in Italie.

Voor de noodlijdenden door deze ramp heb ik sedert 12 Nov. nog ontvangen: van J. v. B. *f* 2.97; van N. N. *f* 25; van W. J. v. L. te Sneek *f* 5; van C. B. te W. *f* 3.96; van L. H. te D. (tweede gift) *f* 2.50; van de Erven J. J. Tijl, nadere opbrengst van „Dientje van 't Veer", *f* 23.50 (vroeger reeds *f* 140 ontvangen). In het geheel heb ik thans *f* 513.49½ aan de Italiaansche legatie mogen overmaken.

ZWOLLE, 19 Dec. 1872.

SLINGERVOET RAMONDT.

Vaderlandsche letteroefeningen, 1874. p. 118.

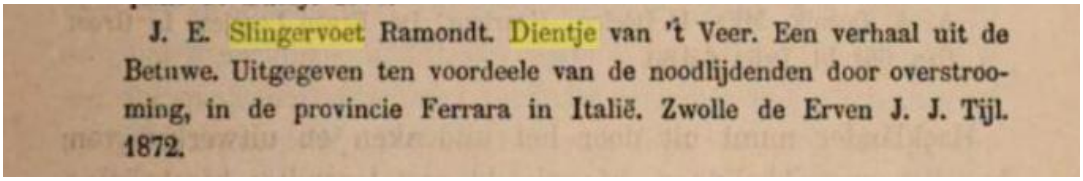

J. E. Slingervoet Ramondt. Dientje van 't Veer. Een verhaal uit de Betuwe. Uitgegeven ten voordeele van de noodlijdenden door overstrooming, in de provincie Ferrara in Italië. Zwolle de Erven J. J. Tijl. 1872.

Java-bode, 17 juni 1874:

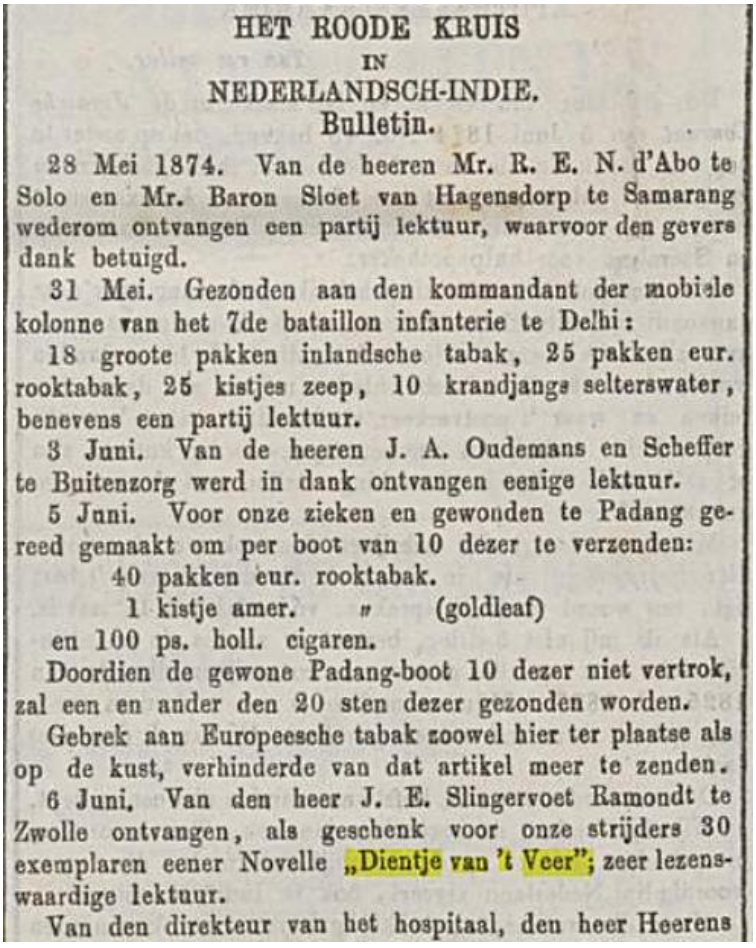

HET ROODE KRUIS IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Bulletin.

28 Mei 1874. Van de heeren Mr. R. E. N. d'Abo te Solo en Mr. Baron Sloet van Hagensdorp te Samarang wederom ontvangen een partij lektuur, waarvoor den gevers dank betuigd.

31 Mei. Gezonden aan den kommandant der mobiele kolonne van het 7de bataillon infanterie te Delhi:

18 groote pakken inlandsche tabak, 25 pakken eur. rooktabak, 25 kistjes zeep, 10 krandjangs selterswater, benevens een partij lektuur.

3 Juni. Van de heeren J. A. Oudemans en Scheffer te Buitenzorg werd in dank ontvangen eenige lektuur.

5 Juni. Voor onze zieken en gewonden te Padang gereed gemaakt om per boot van 10 dezer te verzenden:

40 pakken eur. rooktabak.
1 kistje amer. „ (goldleaf)
en 100 ps. holl. cigaren.

Doordien de gewone Padang-boot 10 dezer niet vertrok, zal een en ander den 20 sten dezer gezonden worden.

Gebrek aan Europeesche tabak zoowel hier ter plaatse als op de kust, verhinderde van dat artikel meer te zenden.

6 Juni. Van den heer J. E. Slingervoet Ramondt te Zwolle ontvangen, als geschenk voor onze strijders 30 exemplaren eener Novelle „Dientje van 't Veer"; zeer lezenswaardige lektuur.

Van den direkteur van het hospitaal, den heer Heerens

De locomotief, 22 februari 1876:

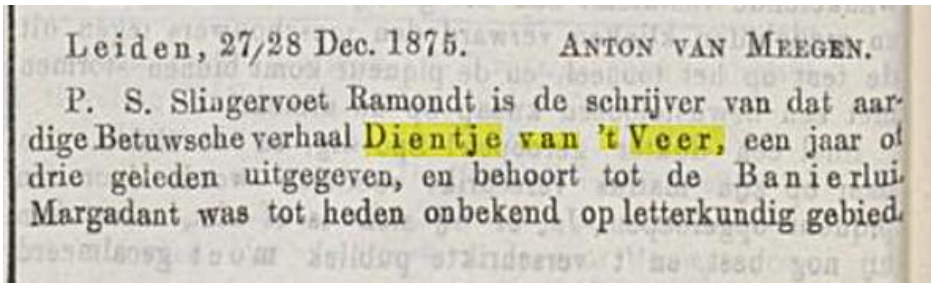

Leiden, 27/28 Dec. 1875. ANTON VAN MEEGEN.

P. S. Slingervoet Ramondt is de schrijver van dat aardige Betuwsche verhaal Dientje van 't Veer, een jaar of drie geleden uitgegeven, en behoort tot de Banierlui. Margadant was tot heden onbekend op letterkundig gebied.

Hugo Sanders – Jacob Cremer, 1952:

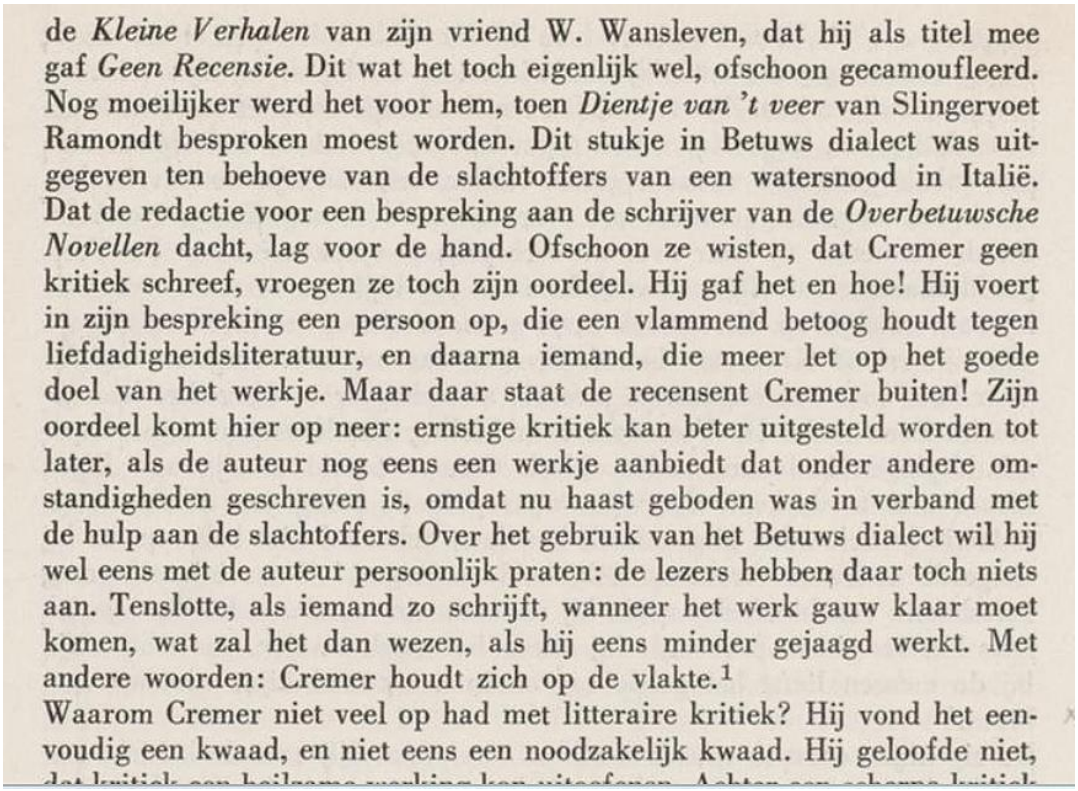

de *Kleine Verhalen* van zijn vriend W. Wansleven, dat hij als titel mee gaf *Geen Recensie*. Dit wat het toch eigenlijk wel, ofschoon gecamoufleerd. Nog moeilijker werd het voor hem, toen *Dientje van 't veer* van Slingervoet Ramondt besproken moest worden. Dit stukje in Betuws dialect was uitgegeven ten behoeve van de slachtoffers van een watersnood in Italië. Dat de redactie voor een bespreking aan de schrijver van de *Overbetuwsche Novellen* dacht, lag voor de hand. Ofschoon ze wisten, dat Cremer geen kritiek schreef, vroegen ze toch zijn oordeel. Hij gaf het en hoe! Hij voert in zijn bespreking een persoon op, die een vlammend betoog houdt tegen liefdadigheidsliteratuur, en daarna iemand, die meer let op het goede doel van het werkje. Maar daar staat de recensent Cremer buiten! Zijn oordeel komt hier op neer: ernstige kritiek kan beter uitgesteld worden tot later, als de auteur nog eens een werkje aanbiedt dat onder andere omstandigheden geschreven is, omdat nu haast geboden was in verband met de hulp aan de slachtoffers. Over het gebruik van het Betuws dialect wil hij wel eens met de auteur persoonlijk praten: de lezers hebben daar toch niets aan. Tenslotte, als iemand zo schrijft, wanneer het werk gauw klaar moet komen, wat zal het dan wezen, als hij eens minder gejaagd werkt. Met andere woorden: Cremer houdt zich op de vlakte.[1]

Waarom Cremer niet veel op had met litteraire kritiek? Hij vond het eenvoudig een kwaad, en niet eens een noodzakelijk kwaad. Hij geloofde niet,

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 20 oktober 2026.